

Markus Forsberg
010-223 40 00

Skötselplan för Skåravikens naturreservat

Postadress
611 86 NYKÖPING

Besöksadress
Stora torget 13

Telefon
010-223 40 00 växel

E-post
sodermanland@lansstyrelsen.se

Organisationsnr
202100-2262

Bankgiro
5051-8653

Faktureringsadress
FE 7710
831 90 ÖSTERSUND

Internet
www.lansstyrelsen.se/sodermanland

Foton på framsidan. Bilden överst till vänster visar naturvårdande betesdjuren och vy över strandängarna i bakgrunden, foto: Markus Forsberg. Bilden överst till höger visar en fiskgjuse, vilken är en karaktärsfågel för Skåraviken, foto: Janne Franzén. Bilden nere till vänster är en blåsuga, typisk betesmarksväxt, foto: Hans Sandberg. Bilden nederst till höger visar vy från strandängen med Bollbacken i bakgrunden, foto: Markus Forsberg.

BESKRIVNING AV NATURRESERVATET

Översikt

Skåravikens naturreservat omfattar 126 hektar och är beläget invid Skåraviken, cirka 3 km nordväst om tätorten Stigtomta. Området utgörs av en näringsrik nästan avsnörd vik av Hallbosjön med tillhörande betesmarker och ängar. I syfte att vinna mer åkermark genomfördes ett sjösänkingsföretag på 1860-talet då sjön sänktes med 1,5 meter. Därför är vattendjupet idag blott en meter i Skåraviken. Vattenområdet är mycket näringsrikt och känt som en av Sörmlands mest värdefulla och viktigaste områden för såväl häckande som rastande våtmarksfåglar. Totalt har cirka 210 fågelarter iakttagits i området. Omkring 80 av dem kan räknas som häckfåglar.

Figur 1. Skåravikens naturreservat (röd linje) omfattar delar av Skåraviken, strandängar och betesbackar belägna vid Helgesta och Skåra.

Uppgifter om naturtyper, arter och bevarandevärden**Uppskattade arealer av naturtyper*:****Hektar:**

- Tallskog	2,0
- Barrblandskog	1,2
- Triviallövskog med ädellövinslag	3,8
- Öppen våtmark	56,2
- Övrig öppen mark utan vegetation	0,6
- Övrig öppen mark med vegetation	15,4
- Sjö	47,0

TOTALT

126,2

Natura 2000-naturtyper

Naturligt näringsrika sjöar (3150)
 Silikatgräsmarker (6270)**
 Fuktängar (6410)
 Trädklädd betesmark (9070)

Natura 2000-arter

Rördrom (*Botaurus stellaris*)
 Sångsvan (*Cygnus cygnus*)
 Brun kärrhök (*Circus aeruginosus*)
 Blå kärrhök (*Circus cyaneus*)
 Fiskgjuse (*Pandion haliaetus*)
 Småfläckig sumphöna (*Porzana porzana*)
 Trana (*Grus grus*)
 Ljungpipare (*Pluvialis apricaria*)
 Brushane (*Calidris pugnax*)
 Dubbelbeckasin (*Gallinago media*)
 Grönbena (*Tringa glareola*)
 Skräntärna (*Hydroprogne caspia*)
 Fisktärna (*Sterna hirundo*)
 Spillkråka (*Dryocopus martius*)

ÅGP-arter

Skräntärna (*Hydroprogne caspia*)

Prioriterade bevarandevärden

- Naturtyper	- Naturligt näringsrika sjöar, silikatgräsmarker, fuktängar och trädklädd betesmark
- Strukturer (landskapselement)	- Öppna strandängar, artrik gräsmark, gamla träd och hålträd.
- Växt- och djursamhällen	- Våtmarksfåglar, hävdgynnade arter och makrofyter

- *Arter*
- *Friluftsliv*
- Fiskgjuse, rödbena, ängspiplärka, gulärla, kärrvial, jungfrulin, kattfot
- Fågelskådning, tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning, naturstudier, upplevelser

* Klasser och arealer enligt NMD (Nationella Marktäckedata)

**Prioriterad naturtyp – bevarandet bedöms ha hög prioritet inom EU

Naturgeografiska förhållanden

Landskapet karaktäriseras av flacka strandängar, silikatgräsmarker, trädklädda betesbackar och grunda vattenområden. Bollbacken är högsta punkten med en höjd på 37 meter över havet. Vattenområdet inom reservatet är genomgående grunt och är cirka 1 meter djupt. Där berget går i dagen utgörs berggrunden av gnejs och gnejsgranit. De postglaciala finlerorna upptar delar av strandängarna. I norr ligger det smala Lidasundet som består av gyttja och söder därom finns på strandängarna torvdybälten blandat med postglaciala leror. Gyttejebildningarna utgörs av organiskt material som lätt bildas i Skåraviken då omsättningen av vattenmassorna är dålig eftersom inget egentligt utlopp finns förutom Lidasundet. Betydande mängder av gyttja avsätts årligen i Skåraviken. Hallbosjöns ekologiska status bedöms som dålig (2022) och den kemiska statusen uppnår ej god.

Figur 2. Då och då översvämmas strandängarna vid Skåraviken. Nedanför Bollbacken gick vattenståndet högt julaften år 2000. Foto: Johan Säfström.

Historisk och nuvarande mark- och vattenanvändning

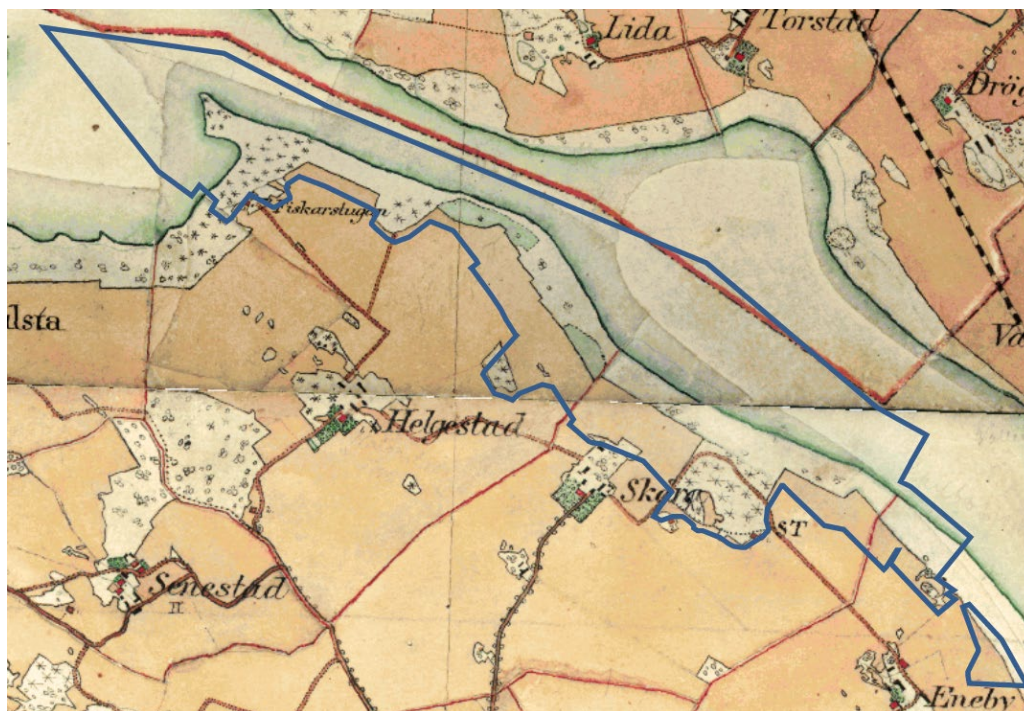
Studier av äldre kartor visar att gräsmarkerna vid Helgesta och Skåra använts för bete och ängsslåtter sedan 1600-talet. Från Skåra gård finns en ägoslagsmätning gjord 1692 (figur 3). På den handritade kartan redovisas Bollbacken som betesmark bevuxen med ”Små granar och enskog god”. Utmed Hallbosjön fanns vid denna tidpunkt sidvallsängarna IX, XV och XVI. Att just ”enskog” nämns särskilt på kartan beror sannolikt på att enen var en eftertraktad vara som hägnadsmaterial. Sidvallsängar är den äldsta typen av äng och uppstod förmodligen någon gång runt järnåldern för ca 2 000 år sedan. Snösmältningen och högt vattenstånd förser sidvallsängarna med ett näringsrikt slam varje år. Dessa ängar består av kulturskapad gräsmark som inte plöjts med plog, gödslats med konstgödsel, blockbrutits eller dikats ut.

Figur 3. Handritad karta från geometrisk avmätningen 1692 över gården Skåra (B på kartan). På kartan syns gärdesgårdar inritade som särskiljer ängarna (IX, XV, XVI) från åkermarken (II och III).

Studier av senare kartor visar att efter sjösänkningen på 1860-talet blev tidigare sjöbotten betes- och ängsmarker samt åker. Häradskartan från år 1900 (figur 4) visar att betesbackarna var trädbevuxna med framför allt barrträd, medan strandängarna varit helt öppna. På välbärgade sörmländska gårdar odlades vid denna tidpunkt det mesta vinterfodret på åkermark, medan ängsbruket på naturliga gräsmarker var på väg att upphöra helt. Undantaget utgjorde de mest produktiva sidvallsängarna, ofta invid sjöar och åar, där slåttern pågick med maskinella redskap ett par decennier in på 1900-talet. Den ekonomiska kartan (figur 5) från 1950-talet visar att åkermarken (gul) har övergått till bete och blivit strandäng.

Idag används naturreservatet för både bete och ängsslåtter. Slåttern har återinförts eftersom denna hävdform är mycket positiv för den biologiska mångfalden i sin helhet (strandängsfåglar, växter, insekter m.m.).

Figur 4. Häradskartan från ca år 1900, med reservatsgränsen inlagd (blå), visar Skåraviken och det smala Lidasundet. Vid denna tidpunkt nyttjades strandängarna för åkerbruk (beige färg), bete (vit) och ängsslåtter (grön). På Helgesta (på kartan Helgestad) fanns vid denna tidpunkt två slåtterängar. Notera att åkermark som låg nära Hallbosjön har övergetts och är idag betesmark. Fiskarstugans strategiska läge invid Lidasundet understryker fiskets betydelse för försörjningen.

Figur 5. Den ekonomiska kartan från 1950-talet, reservatsgräns blå. Åkermarken (gul) inom reservatet har övergått till bete och blivit strandäng.

Biologiska bevarandevärden

Odlingslandskapet

De naturliga gräsmarkerna inom naturreservatet har ett högt bevarandevärde som är ett resultat av lång hävdkontinuitet. De vidsträckta strandängarna, silikatgräsmarkerna och de trädklädda betesmarkerna är artrika på såväl fåglar, växter som insekter. Hallbosjön har ofta svängningar i vattenståndet under ett år. Det är främst översvämningarna som formar de flacka strändernas biologiska innehåll. Växtarter klarar med varierande framgång de påfrestningar som ett höjt och sänkt vattenstånd innebär i sjön. Det finns olika vegetationsbälten på strandnivåerna inom reservatet. På vattenstranden, längst ut mot Skåravikens öppna vatten dominerar bladvass, flytblads- samt undervattensvegetation. Landstranden är den högre nivån som tidvis har översvämningar. Eftersom landstranden hävdas inom reservatet är dess lägre delar beväxta med starr- och gräsarter såsom vasstarr, grenrör, kärrsilja och rörflen. Ett högstarrbälte avlöses uppåt av ett smalt lågstarrbälte där hirsstarr och hundstarr dominerar. Tuvtåtel är i övrigt mycket dominant på fuktängen som sedan avlöses av friskängen där rödven dominerar. På silikatgräsmarker och i trädklädda betesmarker växer stagg, blåsuga, backtimjan, kattfot, och jungfrulin. Den sällsynta kärrvialen finns på fuktängen som hävdas genom slätter.

I mitten på 1990-talet restaurerades stora strandängsavsnitt på Helgesta och Skåra genom tuv- och vassfräsning. Specialkonstruerade vassfräsmaskiner (figur 9) från Hornborgasjön genomförde omfattande fräsningar i syfte att tillskapa mer öppen vattenyta. Avverkning/röjning av salix-buskar utmed sjön har gett förutsättningar för en långsiktig skötsel. På senare tid har ytterligare åtgärder genomförts för att minska salix-buskarnas utbredning och högstarrzonen har betesputsats.

Figur 6. Betesputsning av strandängar (1999).
(2022). Foto: Hans Sandberg.

Figur 7. Strängläggning av betesputsat material
Foto: Hans Sandberg.

Figur 8. Hösten 2022 genomfördes åtgärder för att återinföra ängsslåtter som hävdregim. Tuvor frästes och materialet togs bort för att kunna påbörja slåtter 2023. På bilden rundbalas material som sedan kan används för gödsling av åkermark. Foto: Hans Sandberg.

Figur 9. År 1995 användes amfibiegående maskiner från Hornborgasjön för att minska vassens utbredning i Skåraviken. Vattenspeglar och blå bärd tillskapades. Foto: Hans Sandberg.

Fåglar

Hallbosjön och i synnerhet Skåraviken har fångat ornitologernas blickar sedan lång tid tillbaka. Fågelobservationer, mer eller mindre regelbundna, finns från 1950-talets början. Erik Rosenberg, legendarisk fågelskådare och författare från Oset/Kvismaren, var här redan 1952 och bekantade sig med sjöns fågelliv. Antalet exkursioner som har gjorts under årens lopp av flertalet ornitologer är mycket stort. Det finns därför mycket värdefulla fakta om fågellivet i sjön som kommer till nytta när skötsel av våtmarkerna vid Skåraviken diskuteras.

Populationer av skilda fågelarter inom reservatet har fluktuerat under årens lopp på grund av både kända och okända omständigheter. Hävdens intensitet av strandängarna är en faktor som haft stor inverkan på många arter. Men även jordbrukets förändring i brukandet av marker har haft en betydande påverkan. En allt tidigare vallskörd har medfört att flera fågelarter misslyckats med sin häckning på grund av störning. Vissa arter som t.ex. storspov har förvunnit helt som häckfågel och uppträder nu endast under sin flyttning. En annan art som endast noteras tillfälligt är kornknarr som förr häckade i slåttervallar och i fuktängar.

Häckfåglar som påträffas inom reservatet är bland annat skäggdopping, brun kärrhök, rördrom, vattenrall, tofsvipa, ängspiålrka, gulärta, rörsångare och sävsparv. Under de senast decennierna har antal tranor, grågås och sädgås samt sångsvan ökat i antal. Ökningen är generell i hela Sverige. Grågås och trana häckar regelbundet med flera par. Ökningen har delvis att göra med att vintrarna blivit mildare. Under både vår- och höstflyttning är naturreservatet mycket välbesökt av flyttfåglar. Karaktäristiskt är de stora gåsflockarna med flera tusen gäss som rör sig i området, både i reservatet och på omkringliggande fält. Dominerande är grå- och sädgås, men under vårsträcket rastar regelbundet över 1000 bläsgäss, vilket gör detta till länets främsta rastlokal för

gäss och tranor. Området besöks ofta av rovfåglar under sträcket som t.ex. stenfalk, fjällvråk och blå kärrhök. Födosökande arter som ses under häckningstid är brun glada, röd glada, havsörn, lärkfalk, fiskgjuse och hornuggla. Även skräntärnan, som häckar i kolonier ute i skärgården, flyger regelbundet till Skåraviken och födosöker efter fisk. Tofsvipor, brushanar, gluttsnäppa och svartsnäppa ses regelbundet i mindre flockar när de söker näring på strandängarna. Då och då ses stora flockar av rastande trastar, ärlor och piplärkor på strandängarna som ska mot norr. Gråhäger uppträder tidvis i stort antal. På senare tid är ägretthäger numera en årlig gäst.

Skåraviken har inventerats på fåglar åtskilliga gånger sen 1950-talets början. I början var det rördrom och brun kärrhök som tilldrog sig det största intresset. Båda dessa arter var vid den tidpunkten ovanliga i Sverige. Så småningom har totalinventeringar gjorts på fåglar i Skåraviken och på dess strandängar, vilket har breddat kunskapen om lokalen. Sen 1970-talet har länsstyrelsen inventerat Skåraviken vid flera tillfällen avseende fåglar. Även kärlväxter har inventerats.

*Figur 10. Brun kärrhök.
Foto: Janne Franzén.*

*Figur 11. Tofsvipa.
Foto: Janne Franzén.*

Limniska miljöer

I grunda vattenområden och i anslutning till vassbälten finns en rik makrofytflora. Här påträffas blomvass, vattenstäkra, stor igelknopp, vattenpilört och svalting – arter vars frön är viktig föda för simänder, svanar och gäss. Andra förekommande växter är gul näckros, hornsärv, korsandmat, vattenmärke och topplösa. Fiskarter som finns i vattenområdet är gädda, sarv, mört, abborre och braxen. Stor dammussla och den rödlistade fisken nissöga har påträffats i Hallbosjön. Om dessa båda arter finns i Skåraviken är inte säkerställt.

Vattnet i Skåraviken är grönt och grumligt och ju längre in i viken desto mer färgat blir det. Växtligheten på botten minskar längre in i viken.

2024-01-29

511-4090-2018

Tabell 1. Artlista som visar ett urval av naturvårdsintressanta arter inom naturreservatet. Tabellen bygger på data från Artportalen och de inventeringarna som finns i källförteckningen samt Länsstyrelsens egna inventeringar i samband med reservatsbildningen (LST). Rödlistekategori följer SLU Artdatabanken, Rödlistade arter i Sverige 2020, SLU, Uppsala. LC=livskraftig, NT = nära hotad, VU = sårbar, EN = starkt hotad. S = signalart enligt Skogsstyrelsen, ÄoB = ängs- och betesmarksarter, N2000 = art som listats i EU:s Art- och habitatdirektiv eller i Fågeldirektivets bilaga 1. ÄGP = art som ingår i något av Naturvårdsverkets åtgärdsprogram för hotade arter.

Svenskt namn	Vetenskapligt namn	Kategori	Notering (förekomst, lokal mm)
Kärlväxter			
Kärrvial	<i>Lathyrus palustre</i>	ÄoB	Fuktängen
Hirsstarr	<i>Carex panicea</i>	ÄoB	Fuktängen
Knägräs	<i>Danthonia decumbens</i>	ÄoB	Bollbacken
Stagg	<i>Nardus stricta</i>	ÄoB	Bollbacken
Månlåsbräken	<i>Botrychium lunaria</i>	NT, ÄoB	Bollbacken
Jungfrulin	<i>Polygala vulgaris</i>	ÄoB	Bollbacken
Backtimjan	<i>Thymus serpyllum</i>	NT, ÄoB	Bollbacken
Gullviva	<i>Primula veris</i>	ÄoB	Bollbacken
Gökblomster	<i>Lychnis flos-cuculi</i>	ÄoB	Fuktängen
Kattfot	<i>Antennaria dioica</i>	ÄoB	Bollbacken
Slätterfibbla	<i>Hypochaeris maculata</i>	NT, ÄoB	Bollbacken
Ängsruta	<i>Thalictrum flavum</i>	ÄoH	Fuktängen
Ängsvädd	<i>Succisa pratensis</i>	ÄoH	Bollbacken
Bockrot	<i>Pimpinella saxifraga</i>	ÄoB	Bollbacken
Nickskära	<i>Bidens cernua</i>	LST	Grunt vatten
Axslinga	<i>Myrioph. spicatum</i>	LST	Grunt vatten
Dyblad	<i>Hydroch. morsus-</i> <i>ranae</i>	LST	Grunt vatten
Grovnate	<i>Potamogeton lucens</i>	LST	Grunt vatten
Kransslinga	<i>Myrioph. verticillatum</i>	LST	Grunt vatten
Trubbnate	<i>Potamog. Obtusifolius</i>	LST	Grunt vatten
Vattenaloe	<i>Stratiotes aloides</i>	LST	Grunt vatten
Vattenpilört	<i>Persicaria amphibia</i>	LST	Grunt vatten
Ältranunkel	<i>Ranunculus flammula</i>	LST	Grunt vatten
Vattenstjärna	<i>Ricciocarpus natans</i>	LST	
Fåglar			
Rördrom	<i>Botaurus stellaris</i>	NT, N2000	Häckfågel
Sångsvan	<i>Cygnus cygnus</i>	LC, N2000	Häckfågel
Kricka	<i>Anas crecca</i>	VU	Häckfågel
Bläsand	<i>Mareca penelope</i>	VU	Flyttfågel
Stjärtand	<i>Anas acuta</i>	VU	Flyttfågel
Ärta	<i>Spatula querquedula</i>	EN	Flyttfågel
Bivräk	<i>Pernis apivorus</i>	LC, N2000	Födosök
Fjällvråk	<i>Buteo lagopus</i>	NT	Flyttfågel
Brun kärrhök	<i>Circus aeruginosus</i>	LC, N2000	Häckfågel
Blå kärrhök	<i>Circus cyaneus</i>	NT, N2000	Flyttfågel
Havsörn	<i>Haliaeetus albicilla</i>	NT, N2000	Födosök
Fiskgjuse	<i>Pandion haliaetus</i>	LC, N2000	Födosök
Lärkfalk	<i>Falco subbuteo</i>	LC	Häckfågel
Brun glada	<i>Milvus migrans</i>	EN, N2000	Födosök
Skrattmås	<i>Chroicocephalus</i> <i>ridibundes</i>	NT	Födosök
Småfläckig sumphöna	<i>Porzana porzana</i>	VU, N2000	Födosök
Trana	<i>Grus grus</i>	LC, N2000	Häckfågel
Tofsvipa	<i>Vanellus vanellus</i>	LC	Häckfågel

2024-01-29

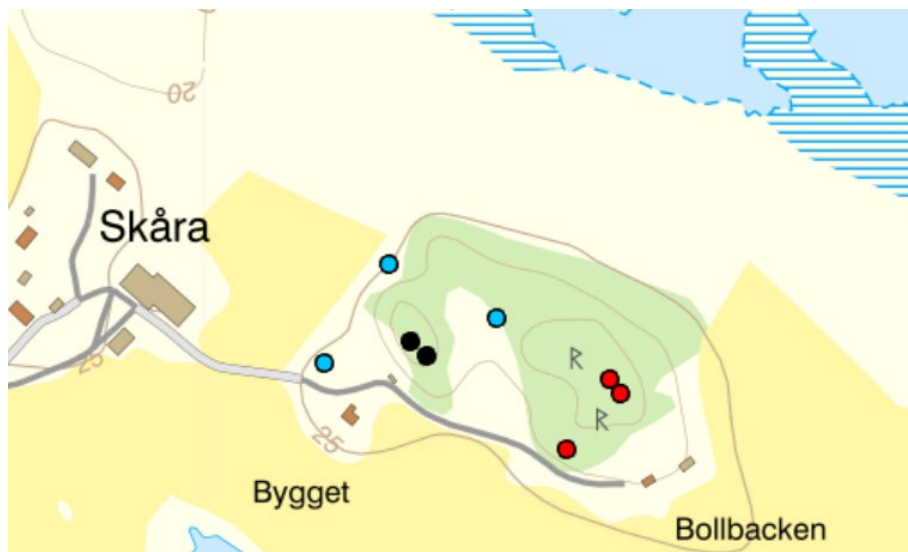
511-4090-2018

Brushane	<i>Calidris pugnax</i>	VU, N2000	Flyttfågel
Storspov	<i>Numenius arquata</i>	EN	Flyttfågel
Dubbelbeckasin	<i>Gallinago media</i>	NT, N2000	Flyttfågel
Ljungpipare	<i>Pluvialis apricaria</i>	LC, N2000	Flyttfågel
Grönbenä	<i>Tringa glareola</i>	LC, N2000	Flyttfågel
Rödbena	<i>Tringa totanus</i>	LC	Häckfågel
Skräntärna	<i>Hydroprogne caspia</i>	NT, ÅGP	Födosök
Fisktärna	<i>Sterna hirundo</i>	LC, N2000	Häckfågel
Stare	<i>Sturnus vulgaris</i>	VU	Häckfågel
Spillkråka	<i>Dryocopus martius</i>	NT, N2000	Häckfågel
Buskskvätta	<i>Saxicola rubetra</i>	NT	Häckfågel
Grönfink	<i>Chloris chloris</i>	EN	Häckfågel
Gulärta	<i>Motacilla flava</i>	LC, N2000	Häckfågel
Sävsparv	<i>Emberiza schoeniclus</i>	NT	Häckfågel
Ängsfiolärka	<i>Anthus pratensis</i>	LC	Häckfågel
Svampar			
Tallticka	<i>Porodaedalea pini</i>	NT	Äldre tall
Blomkålssvamp	<i>Sparassis crispa</i>	S	Invid tall
Insekter			
Aurorafjäril	<i>Anthocharis cardamines</i>	LC	Bollbacken
Puktörneblåvinge	<i>Polyommatus icarus</i>	LC	Bollbacken
Kamgräsfjäril	<i>Coenonympha pamphilus</i>	LC	Bollbacken
Skogsvitvinge	<i>Leptidea sinapis</i>	LC	Bollbacken
Makaonfjäril	<i>Papilio machaon</i>	LC	Bollbacken
Ljungblåvinge	<i>Plebejus argus</i>	LC	Bollbacken

Kulturhistoriska värden

Skåraviken är ett odlingslandskap med rötter i bronsåldern, fullkoloniserat sedan 1800-talet och präglat av stordrift. I området finns det skärvtenshögar och gravar (rösen och runda stensättningar) från bronsåldern, många gravfält från äldre men främst yngre järnålder.

I en av betesbackarna öster om Helgesta finns ett gravfält med 45 runda stensättningar som till övervägande del är övertorvade. På Bollbacken finns såväl äldre som nyare stensättningar, husgrunder samt flertalet gropar av äldre ursprung. På Bollbacken har spannmål malts vid Skåra väderkvarn, byggd i korsvirkesteknik (uppförd 1837). Idag finns endast grunden kvar av kvarnen. Uppfartsvägen till kvarnen syns på norra sidan av berget. Vid studier av Häradskartan (figur 4) från ca år 1900 kan konstateras att delar av strandängen inom naturreservatet nyttjades som slåtteräng (två gröna ytor) medan resterande del användes som betesmark.

Figur 12. På Bollbacken finns husgrunder (blå punkter), gropar av äldre ursprung (röda punkter) och stenar/grunder från väderkvarnen (svarta punkter).

Värden för friluftsliv

Sedan 1950-talet har Skåraviken med sina hävdade strandängar och betesbackar lockat naturintresserade. Framför allt kommer det besökare från Nyköping med omnejd för att njuta av fågelrikedomen. Att området är populärt beror också på det tilltalande landskapet som erbjuder fina utblickar. Området är också attraktivt för friluftslivet genom möjligheterna till att studera den rika floran och faunan, ströva på Bollbacken eller besöka de kulturhistoriska lämningarna inom reservatet. Vintertid kan man vid lämpliga förhållanden åka skidor på strandängarna och skridskor på isen.

Området är redan idag lätt att nå med bil från den allmänna vägen 615 (Hallavägen). Från Nyköping kan man även komma med buss till Stigtomta (linje 660) där den närmsta hållplatsen finns.

Reservatets värden för friluftslivet ska fortsätta utvecklas genom att området görs mer lättillgängligt. Både vad gäller besökarnas möjligheter att parkera flera bilar inklusive platser för personer med funktionsnedsättning som innehar särskilt parkeringstillstånd samt möjlighet att vända och parkera med buss. Även iordningställande av olika besöksanordningar som underlättar för besökare i form av ex. fågelskådarplattform, fågeltorn, vandringsled och flera rastbord. Delar av reservatet och området kring besöksparkeringen görs tillgängligt för personer med funktionsnedsättningar.

PLAN FÖR OMRÅDETS SKÖTSEL

Övergripande mål

Målet är att bevara och utveckla områdets rika biologiska mångfald kopplade till det öppna hävdade odlingslandskapet och det grunda vattenområdet. Detta görs genom bete, ängsslåtter, vassfräsning samt röjningar av salix.

Området tillgängliggörs för att bli ett attraktivt område för friluftslivet. Vissa delar av området görs även tillgängliga så att besökare med funktionsnedsättning har möjlighet att uppleva områdets värden.

Naturreservatet är indelat i tre skötselområden som utgår från de bevarandemål och de skötselåtgärder som ska utföras för respektive område. För karta över skötselområden, se bilaga 2.1. För karta över friluftsliv, se bilaga 2.2.

Skötselområden med bevarandemål och åtgärder

Generella riktlinjer och åtgärder

Naturreservatet utgör även en del av ett Natura 2000-område med särskilt utpekade arter och naturtyper. För detaljer om arterna och naturtyperna och dess särskilda bevarandemål och utbredning hänvisas till bevarandeplanen för Natura 2000-området Skåraviken SE0220110.

De skötselåtgärder som utförs i vattenvårdande syfte kan betraktas som vattenverksamhet, vilket innebär att anmälnings- och tillståndsplikt enligt 11 kap. 9 § miljöbalken gäller och att ett sådant eventuellt beslut behöver vinna laga kraft innan sådana åtgärder får genomföras.

Främmande arter som utgör ett hot mot den naturliga biologiska mångfalden ska inte förekomma. Sådana arter betraktas då som invasiva arter. Vid behov, ska åtgärder för borttagande av främmande arter genomföras. I första hand genom att hindra förekomsten helt och i andra hand genom att förhindra så att de sprider sig inom eller till angränsande områden. Dessa kan skada den biologiska mångfalden och ekosystemen samt ha negativa effekter på jord- och skogsbruk och andra ekosystemtjänster.

Vid skötselåtgärder ska forn- och kulturlämningar särskilt beaktas. Röjning, gallring och avverkning kräver inte tillstånd enligt kulturmiljölagen, under förutsättning att den sker på ett sådant sätt att lämningarna inte skadas eller förändras. Det innebär till exempel att:

- Eventuell körning med skogsmaskin ska ske på tjälad mark eller under sådana väderförhållanden så att markskador inte uppstår.
- Enskilda lämningar får inte köras över eller belamras med ris.
- Träd skall fällas ut från lämningen för att undvika släpskador.
- Forn- och kulturlämningar ska grovrensas på kvistar och annat skogsavfall.
- Om tidigare okända fornlämningar och/eller fornfynd påträffas ska dessa omgående anmälas till länsstyrelsen.

Skötselområde 1: Betesmark (ca 28 ha)*Beskrivning*

Skötselområdet omfattar öppen betad strandäng samt sex stycken träd- och buskbärande betesbackar, varav Bollbacken är den största.

Betesbackarna är beväxta med framför allt tall och björk. Flera av tallarna är skyddsvärda och har fått s.k. pansarbark och är omkring 100 år gamla. Inslag av ek, klibbal, rönn, oxel, vildapel och sälj förekommer. Även en dunge med asp förekommer i södra delen av reservatet. Buskskiktet utgörs främst av nypon och slån. Fältskiktet i betesbackarna är artrikt och här påträffas knägräs, stagg, blåsuga, backtimjan, slätterfibbla och jungfrulin. Fornlämningar finns i flera av backarna.

Figur 13. Öppen betad strandäng norrom Bollbacken med betesdjur i bakgrunden. Foto: Markus Forsberg.

Strandängen är till största del helt öppen och fri från vedartad vegetation, förutom utmed kanten mot sjön där salix förekommer. Fältskiktet på strandängen utgörs av grenrör, tuvtåtel, vasstarr, hundstarr, kärrsilja, videört, gåsört och ältranunkel. Strandängen har mycket stor betydelse för många fågelarter, både för häckande, rastande och födosökande fåglar. Området är en av de absolut viktigaste rastlokalerna i Södermanlands inland. På de stora öppna strandängarna häckar arter som t ex ängsbiplärka, gulärta, enkelbeckasin, rödbena och tofsvipa. Näringstillgången är mycket gynnsam eftersom många våtmarksväxter släpper ifrån sig frön som blir lättillgängliga för simänder såsom årtä, bläsand, stjärtand och gräsand. På gyttebottnar där vattendjupet är ringa uppehåller sig stundtals 100-tals med grönbenor, men även gluttsnäppa, svartsnäppa, brushane och enkelbeckasin som söker efter kräftdjur, blötdjur, maskar och insekter.

Bevarandemål

Skötselområdet ska vara stängslat och betas årligen av nötkreatur och präglas av de processer som betesdjuren ger upphov till på strandängar och i trädklädda betesmarker. Strandängarna ska vara öppna. De trädklädda betesmarkerna är beväxta med tall, björk,

rönn, ek och sälg. Buskskiktet utgörs av framför allt nypon och enbuskar. Vegetationen är väl avbetad vid betessäsongens slut så att ingen skadlig förnaansamling sker. Betestrycket ska vara tillräckligt för att främja en hög artrikedom av hävdgynnade arter inom flera artgrupper, t.ex. kärlväxter, insekter och fåglar. Artrikedomen kan vid behov även främjas genom en variation i betestrycket under betessäsongen och mellan åren.

På strandängarna förekommer igenväxningsvegetation endast i försumbar mängd. En blå bård ska, vid högvatten, finnas i gränzonen mellan vattenstranden och landstranden. Hävdgynnade växter som knägräs, kattfot, blåsuga, backtimjan, slätterfibbla, jungfrulin, kärrsilja och videört har gynnsamma betingelser att fortleva och stärka sin förekomst. Hävdgynnade fågelarter som är knutna till strandängar såsom ängsپیلärka, gulärta, rödbena och tofsvipa har goda förutsättningar att häcka inom skötselområdet. Omfattning av viltskador i form av vildsvinsbök på strandängarna är på en för naturvärdena acceptabel nivå.

Skötselåtgärder

Årligt bete med nötkreatur. Bete under en eller flera perioder under hela betessäsongen, vilken normalt är från början av maj till slutet av oktober. För en god hävd bör riktmärket vara 1 vuxen nötkreatur per hektar under hela betessäsongen. Betesplanering samt anpassning av fällindelning kan ske vid behov. Betesputsning genomförs vid behov i skiftet augusti/september. Frihuggning av skyddsvärda träd, huvudsakligen tall, kan ske vid behov. Föryngring av tall och björk främjas vid skötsel av trädskiktet. Årlig röjning av igenväxningsvegetation genomförs där behov finns. För att förstärka den blå bården kan maskinella åtgärder behöva vidtas. Hålla viltskadorna i skötselområdet på en acceptabel nivå.

Figur 14. Trollholmen är betespräglad och är bevuxen med gamla träd och har ett luckigt trädskikt. Udden utgör den norra spetsen av naturreservatet. Foto: Hans Sandberg.

2024-01-29

511-4090-2018

Skötselområde 2: Slätteräng (ca 21 ha)*Beskrivning*

Skötselområdet omfattar de delar av den öppna strandängen som sköts genom slåtter. Fältskiktet på ängen utgörs av grenrör, tuvtåtel, rörflen, vasstarr, hundstarr, hirsstarr, kärrsilja, videört, gåsört, ältranukel. Strandängar som sköts genom årlig slåtter har mycket stor betydelse för många fågelarter, både för häckande, rastande och födosökande fåglar. Fåglar som särskilt gynnas i slätterängar är rödbena, tofsvipa, enkelbeckasin, brushane, grönben, småfläckig sumphöna, kornknarr, gulärta, ängsgräslärka, kricka, snatterand. Näringstillgången är mycket gynnsam eftersom många våtmarksväxter släpper ifrån sig frön innan slåttern sker som sedan blir lättillgängliga för våtmarksfåglar.

Figur 15. Slätteräng mellan Bollbacken och Skåraviken. Nyrestaurerad 2022 och förberedd för att börja slåttas. Foto: Markus Forsberg.

Bevarandemål

Slätterängen ska i första hand hävdas genom årlig slåtter, strängläggning och höbärgning. Därefter ska slätterängen efterbetas med nötkreatur. I andra hand skall området hävdas genom årlig betesdrift. Vid betessäsongens slut ska området vara väl avbetat och ingen skadlig förnaansamling får ske. Vissa mindre ytor med orörd vegetation lämnas årligen till förmån för markhäckande fåglar. En blå bård, ska vid högvatten finnas i gränzonen mellan vattenstranden och landstranden. Salix samt igenväxningsvegetation förekommer endast i försumbar mängd. Hävdgynnade växter som grenrör, tuvtåtel, rörflen, vasstarr, hundstarr, hirsstarr, kärrsilja, videört, gåsört, ältranunkel har gynnsamma förutsättningar att fortleva. Hävdgynnade fågelarter knutna till slätterängar som ängsgräslärka, gulärta, rödbena och tofsvipa har goda förutsättningar för att häcka inom skötselområdet. Kornknarr, småfläckig sumphöna och dubbelbeckasin har goda förutsättningar för att regelbundet kunna anträffas. Omfattning av viltskador i form av vildsvinsbök på strandängarna är på en för naturvärdena acceptabel nivå.

Skötselåtgärder

Årlig slåtter med knivslåtterbalk/rotorslåtterkross, strängläggning och balpressning. Slåttern påbörjas tidigast 15 juli och ska vara klar 15 september. När slåttern genomförs ska gräset helst få torka minst 1-2 dygn innan det tas bort. För en god hävd bör riktmärket vara 1 vuxen nötkreatur per hektar i samband med efterbetet. Vissa mindre ytor lämnas oslagna till skydd för markhäckande fåglar, ytorna varierar årligen för att hålla tillbaka igenväxningen. Årlig röjning av igenväxningsvegetation genomförs där behov finns. Hålla viltskadorna i skötselområdet på en acceptabel nivå.

Skötselområde 3: Sjö (ca 77 ha)*Beskrivning*

Skötselområdet utgörs av naturligt näringsrikt vatten samt vegetationsbälten som utgörs av salixbälten och vass. Vattnet har hög biologisk produktion och är artrikt samt har näringskrävande växt- och djursamhällen. Vattnet är näringsrikt och välbuffrat, klart eller relativt grumligt. Naturtypen kan indelas i flera olika botaniska sjötyper men artsammansättningen är mångsidig och består av näringskrävande (eutrofa) arter. Långskotts- eller slingerväxter förekommer rikligt och strandzonens vegetation är varierad och har relativt stort inslag av örter. Sedimenten innehåller postglacial lera. Karaktärsarter är dyblad, ålnate och andra naten, andmat, stor andmat, vattenbläddra, gul näckros, vattenaloe och kransslinga.

De stora vass- och salixområdena är mycket betydelsefulla för fågellivet. Här erbjuds boplatser och möjlighet till riklig föda under hela året. År med stor förekomst av bladlöss och andra insekter lockas många tättingar till vassen under sensommaren som t.ex. svalor och sångare. Vintertid uppehåller sig blåmes, talgoxe och gärdsmyg i vassarna.

Den öppna vattenytan är nästintill i sin utsträckning omgärdad av bladvass. Blomvass, vattenstäckra, smalkaveldun, stor igelknopp och vattenmärke är arter som återfinns i anslutning till vassbältet. Vattnet i Skåraviken är grönt och grumligt och ju längre in i viken desto mer färgat blir det. Växtligheten på botten minskar längre in i viken. Hallbosjön är med i riksinventeringen av vattenkemi och utpekad av Naturvårdsverket som nationellt särskilt värdefullt vatten.

Vattenområdet är mycket betydelsefullt för födosökande gäss och sångsvan såväl under sträcket som under häckningstid men också som plats för övernattning.

I mitten av 1990-talet gjordes omfattande vassröjningar med specialmaskiner från Hornborgasjön. Framför Bollbacken tillskapades en blå bård och öppna vattenspeglar.

Figur 16. Vattenaloe förekommer i de grunda vattenområdena. Foto: Hans Sandberg.

Bevarandemål

Området ska präglas av naturliga vattenståndsvariationer. Vegetationen i vattnet och på stränder ska vara varierad och zonerad. En blå bård ska vid högvatten finnas i gränzonen mellan vattenstranden och landstranden. Omgivande mark ska hävdas för att bidra till lågvuxen strandzonsvegetation och för att förhindra igenväxning av sjön.

Artsammansättningen i sjön ska vara naturlig. Vattnet ska ha inslag av typiska arter som t.ex. vattenpilört, korsandmat, gädda och årtä. Vass och salixbuskar ska få finnas i viss omfattning som häckningsplats och skydd för fåglar.

Skötselåtgärder

Årlig röjning av igenväxningsvegetation genomförs där behov finns. Återkommande salix- och vassröjningar vid behov. För att förstärka den blå bården kan maskinella åtgärder behöva vidtas.

Friluftsliv

Beskrivning

Naturreseptatet är attraktivt för friluftslivet genom goda möjligheter till att uppleva området fäggelliv, studera den rika floran och faunan, njuta av de öppna vyerna, ströva på Bollbacken eller besöka kulturhistoriska lämningar inom resevatet. Vintertid är det även populärt att åka skidor på strandängarna och skridskor på sjön.

Figur 17. Vy som besökare kan uppleva från Bollbacken utöver strandängarna och vattnet i inre delen av Skåraviken. Foto: Hans Sandberg.

I resevatet saknas idag anordningar och leder.

Området är lätt att nå med bil från den allmänna vägen 615 (Hallavägen), där man svänger av vid skylt "Skåra 1km". Anlagd parkeringsplats saknas. Från Nyköping kan man även komma med buss till Stigtomta (linje 660) där den närmsta hållplatsen finns. Därifrån är det cirka 6,5 km att gå för att komma till resevatet. Närmaste tätort är Stigtomta med 1914 invånare (2020). Järnvägen och vägen är barriärer som hindrar människor att gå eller cykla från Stigtomta till resevatet.

Eftersom besökarna tar sig till området på brukningsvägar och iordningställda stigar som är hårdgjorda är slitaget i dagsläget ringa. Fler besökare kan innebära större slitage och mer störning.

Bevarandemål

Resevatets värden för friluftslivet ska fortsätta utvecklas genom att området görs mer lättillgängligt samt genom att informera om områdets olika värden.

I huvudsak ska utvecklingen av friluftslivet ske kring tre olika besökspunkter:

- Utkiksplats på åkerholmen vid besöksparkeringen. Härifrån ska man kunna spana efter de fåglar som rör sig i luften eller uppehåller sig på åkrarna och kring de olika våtmarkerna som finns i närheten.
- Bollbackens fågelplattform och rastplats. Här ska man kunna ägna sig åt fågelskådning och det ska även finnas möjligheter att uppleva de öppna vyerna över sjön och strandängarna. Vid rastplatsen ska besökare kunna fika, grilla och njuta av vyerna.
- Vandringsled runt Bollbacken och till fågeltorn. För den som vill se mer av reservatet ska man kunna gå runt Bollbacken och ner till ett fågeltorn med utsikt över viken.

Olika besöksanordningar ställs i ordning för att underlätta för besökare i form av till exempel fågelskådarplattform, fågeltorn, dass, vandringsled och flera rastbord. I delar av reservatet och i området kring besöksparkeringen görs anordningar och leder som är tillgängliga för besökare med funktionsnedsättningar. Anordningar och leder som är tillgänglighetsanpassade stängslas bort från betesdjuren i området för att underlätta tillgängligheten.

Informationen om området och områdets värden ska vara lättillgänglig för besökare, både genom att finnas på strategiska punkter och ha relevant innehåll. En entré anläggs i anslutning till parkeringen för personer med funktionsnedsättning.

Parkeringar anläggs för att skapa möjligheter att parkera flera bilar inklusive parkeringsplatser för personer med funktionsnedsättning som innehar särskilt parkeringstillstånd. Möjlighet att vända och parkera med buss ska finnas.

Besökarna kanaliseras till olika besöksanordningar invid strandängen där fin utsikt erbjuds över Skåraviken. Strandängarna hyser ett rikt fågelliv som delvis är störningskänsligt och av den anledningen finns det iordningställda stigar och anläggningar som besökarna i första hand är hänvisade till. I de fall kanaliseringen inte ger önskad effekt kan annan form av skydd mot störningskänslig flora och fauna övervägas.

Gränsmarkering för reservatet ska vara uppmålad och hålls i gott skick.

Skötselåtgärder

Information

- Framtagande, uppsättning och underhåll av informationsskyltar, hänvisningsskyltar och skyltar för besökstrafiken vid entrén, parkeringarna och besökspunkterna.
- Framtagande och publicering av informationsmaterial i digital och/eller tryckt form.

Parkeringar, anordningar och leder

- Anläggning och underhåll av en större besöksparkering vid åkerholmen västerom Skåra gård med möjlighet för 1 buss att parkera och vända samt plats för ca 13 bilar och ca 2

bilar för besökare med funktionsnedsättning och som innehar särskilt parkeringstillstånd.

- Anläggning och underhåll av tillgänglighetsanpassad besökspunkt i anslutning till den större besöksparkeringen med anordningar i form av ett dass, hårdgjord gångväg/stig (ca 2m bred), rastbord och en utkiksplats vid åkerholmens norra spets. Uppförande och underhåll av rastbord och/eller sittbänkar utmed leden.
- Anläggning och underhåll av en tillgänglighetsanpassad parkering i anslutning till reservatet (nordväst om Bygget) med plats för ca 4 bilar, endast till för besökare med funktionsnedsättning och som innehar särskilt parkeringstillstånd. Uppförande och underhåll av entré invid parkeringen.
- Anläggning och underhåll av tillgänglighetsanpassad gångväg/stig (ca 2m bred) från entréparkeringen till besökspunkt vid Bollbacken.
- Anläggning och underhåll av en tillgänglighetsanpassad besökspunkt vid Bollbacken med fågelskådarplattform, dass, hårdgjord gångväg/stig och andra mindre ytor, rastbord och eldstad. Uppförande och underhåll av vindskyddande konstruktioner samt sittbänkar och rastbord.
- Uppförande och underhåll av stängsel (gårdesgård), inkl stängselgenomgångar, utmed tillgänglighetsanpassad gångväg/stig från entréparkeringen och runt besökspunkten vid Bollbacken. Regelbunden röjning av den bortstängslade ytan under växtsäsongen.
- Röjning, uppmärkning och underhåll av vandringsleder på Bollbacken och markerna sydost Bollbacken. Uppförande och underhåll av rastbord och/eller sittbänkar utmed lederna kring Bollbacken.
- Anläggning och underhåll av ett fågeltorn sydost Bollbacken.

Gränser

- Utmärkning och underhåll av naturreservatets gränser.

Jakt och fiske

Jakt och fiske regleras inte i beslutet.

UPPFÖLJNING

Uppföljning av skötselåtgärder

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av genomförda skötselåtgärder sker i slutet på varje år, de år då åtgärder genomförts. Uppföljningen ska sedan ligga till grund för eventuell omprövning av skötselplanen. Fåglar, fisk och makrofyter bör studeras mer ingående i Skåravikens naturreservat.

Uppföljning av bevarandemål

Ett tredje dokument ska tas fram i samband med uppföljningen av naturreservatet. Dokumentet är en uppföljningsplan med målandikatorer för de olika bevarandemålen. Uppföljningen av bevarandemål sker i enlighet med instruktioner från Naturvårdsverket.

Kostnader och finansiering

Skötselåtgärder bekostas av förvaltaren. Uppföljningen bekostas av Naturvårdsverkets anslag för skötsel av skyddad natur.

Sammanfattning och prioritering av skötselåtgärder

Skötselåtgärd	Prioritet	Mål med åtgärden	Tidpunkt	Plats	Frekvens
Bete	1	Välhävdd gräsmark	1 maj-31 okt	Skötselområde 1	Årligen
Betesputsning	1	Gräsmark fri från höga tuvor	Skiftet aug/sep	Skötselområde 1 och 2	Vid behov
Underhåll av stängsel inkl grindar	1	Välhävdd gräsmark	Årligen	Skötselområde 1 och 2	Underhåll vid behov. Årlig röjning
Röjning av igenväxnings-vegetation	1	Fri från igenväxning	Aug/sep	Skötselområde 1 och 2	Vid behov
Tillskapa/förstärka blå bård	2	Tillskapa värdefull miljö för våtmarks-fåglar	Sep-okt	Skötselområde 1, 2 och 3	Vid behov
Ängsslåtter, strängläggning, balpressning och borttransport av hö	1	Välhävdd slåtteräng	15 juli – 15 sep	Skötselområde 2	Årligen
Efterbete med nötkreatur	1	Välhävdd slåtteräng	Efter slåttern -31 okt	Skötselområde 2	Årligen
Frihuggning skyddsvärda träd samt för yngning vid behov	2	Förbättra levnads-betingelserna för träd	1 okt - 1 mars	Skötselområde 1	Vid behov
Lämna vegetationsytor till vadarfåglar	1	Förbättra möjligheterna för framgångsrik häckning för vadare	Vid slåttern	Skötselområde 2	Årligen
Röjning av salix och vass	2	Förhindra att salix och vass expandera	Aug-okt eller under vintern (Salix)	Skötselområde 3	Vid behov.
Underhåll av gränsmarkeringar	1	Ökad tillgänglighet	Återkommande	Reservatets gränser	Underhåll vid behov
Framtagande av informationsmaterial	1	Ökad tillgänglighet	Inom 3 år		Engångsåtgärd, ajourhållning vid behov
Framtagande, uppsättning och underhåll av infoskyltar, trafikskyltar och hänvisningsskyltar	1	Ökad tillgänglighet	Inom 3 år		Engångsåtgärd, ajourhållning och underhåll vid behov

2024-01-29

511-4090-2018

Anläggning och underhåll av besöksparkering	1	Ökad tillgänglighet	Inom 5 år	Åkerholme V Skåra gård, enligt separat nyttjanderätt	Engångsåtgärd, underhåll vid behov
Anläggning och underhåll av tillgänglighetsanpassad besökspunkt "Åkerholmen"	1	Ökad tillgänglighet	Inom 5 år	Åkerholme V Skåra gård, enligt separat nyttjanderätt	Engångsåtgärd underhåll vid behov
Anläggning och underhåll av tillgänglighetsanpassad parkering	1	Ökad tillgänglighet	Inom 5 år	NV Bygget, enligt separat nyttjanderätt	Engångsåtgärd underhåll vid behov
Uppförande och underhåll av reservatsentré inkl vedskjul	1	Ökad tillgänglighet	Inom 5 år	NV Bygget, enligt separat nyttjanderätt	Engångsåtgärd underhåll vid behov
Påfyllning av ved i vedskjulet	1	Ökad tillgänglighet	Årligen	Entrén	Regelbundet under året
Anläggning och underhåll av tillgänglighetsanpassad gångväg/stig	1	Ökad tillgänglighet	Inom 5 år	NV Bygget, enligt separat nyttjanderätt	Engångsåtgärd underhåll vid behov
Anläggning och underhåll av tillgänglighetsanpassad besökspunkt "Bollbacken"	1	Ökad tillgänglighet	Inom 5 år	NV-kanten av Bollbacken	Engångsåtgärd underhåll vid behov
Uppförande och underhåll av stängsel (gårdesgård) inkl grindar	1	Ökad tillgänglighet	Inom 5 år	Entréparkeringen-besökspunkt "Bollbacken"	Engångsåtgärd underhåll vid behov
Röjning av vegetation inom borthägnad yta	1	Ökad tillgänglighet	Årligen	Entréparkeringen-besökspunkt "Bollbacken"	Återkommande under växtsäsong
Röjning, uppmärkning och underhåll av vandringsleder	1	Ökad tillgänglighet	Inom 5 år	Bollbacken, SO Bollbacken	Engångsåtgärd underhåll vid behov
Anläggning och underhåll av fågeltorn	2	Ökad tillgänglighet	Inom 10 år	SO Bollbacken	Engångsåtgärd underhåll vid behov
Uppförande och underhåll av rastbord och sittbänkar	1	Ökad tillgänglighet	Inom 5 år	Utmed leder och vid besökspunkter	Engångsåtgärd samt vid behov. Underhåll vid behov
Inventering av ängssvampar, insekter och makrofytter	2	Kunskapsuppbyggnad	Inom 10 år	Skötselområde 1-3	Engångsåtgärd samt vid behov
Uppföljning av skötselåtgärder	1	Uppföljning	Efter åtgärd	Hela reservatet	Efter åtgärd
Uppföljning av bevarandemål	1	Följa statusen för skilda populationer	Löpande	Hela reservatet	Vart 6/12/24:e år

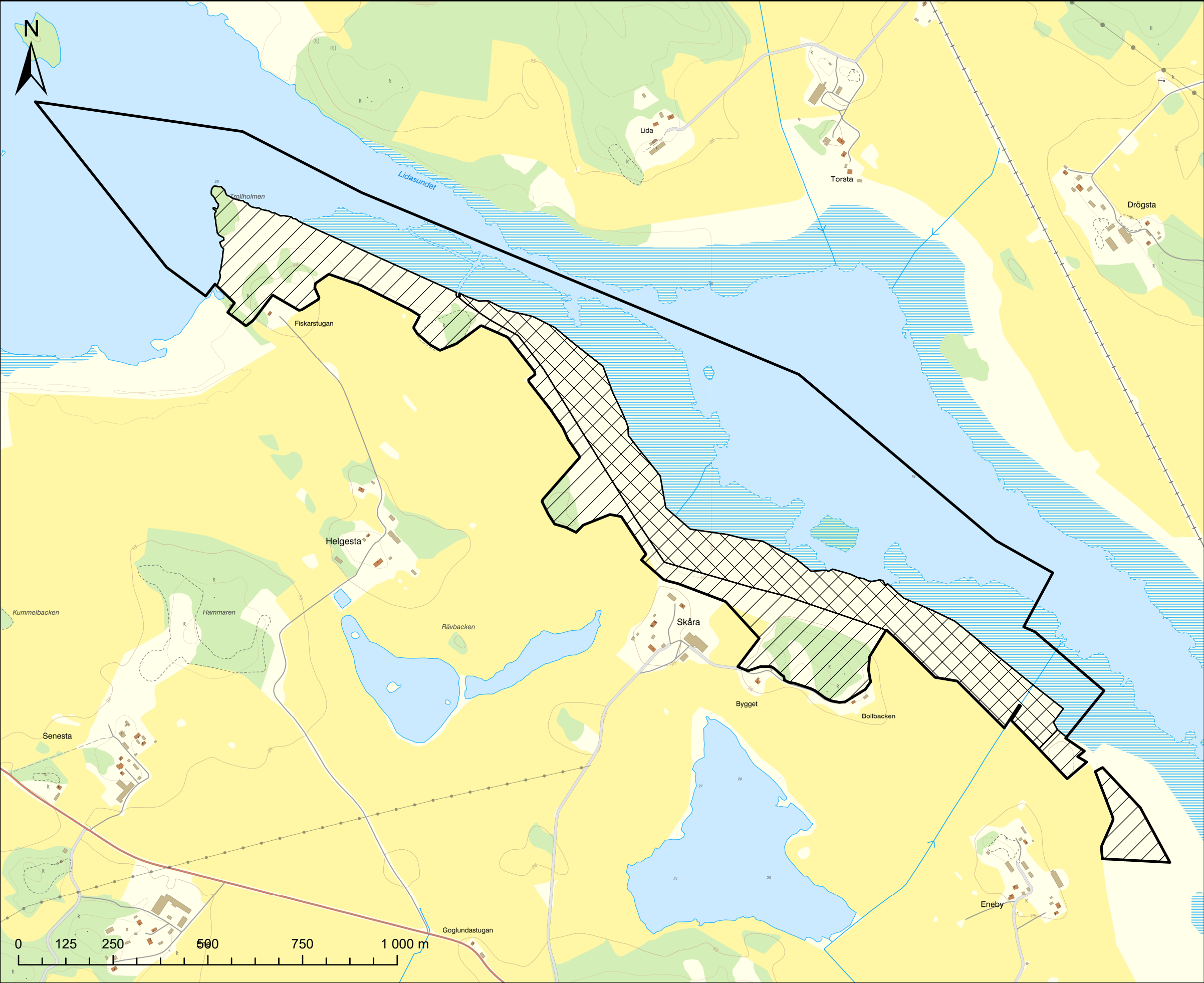
Källförteckning

- Biomedica Omberg. 2022. Underlag till skötselplan för Skåravikens naturreservat. Länsstyrelsen i Södermanlands län, dnr 511-7858-2022.
- Havs och Vattenmyndigheten. 2022. Utdrag ur databasen VISS (Vatteninformationssystem Sverige). Objekt Hallbosjön, WA33864913.
- H. Alexandersson, U. Ekstam m.fl. 1986. Stränder vid fågelsjöar. Naturvårdsverket.
- Lantmäteriet. Ekonomiska kartan över Sverige. Kartlagd år 1950. Digital utgåva.
- Lantmäteriet. Häradskarta. Kartlagd åren 1898-99. Digital utgåva.
- Lantmäteriet. Halla socken. År 1692. Geometrisk avmätning, Skåra.
- Länsstyrelsen i Södermanlands län. 2019. Bevarandeplan för Skåraviken SE0220110. Dnr 511-166-2019.
- Länsstyrelsen i Södermanlands län. 1978. Naturinventering Hallbosjön.
- Länsstyrelsen i Södermanlands län. 1993. Program för bevarande av natur- och kulturmiljövärden i odlingslandskap.
- Länsstyrelsen i Södermanlands län. 1987. Skåraviken-Hallbosjön, ornitologisk inventering.
- Länsstyrelsen i Södermanlands län. 1991. Sörmlands natur, Naturvårdsplan. Objekt nr. 80-69 Hallbosjön (klass 1) och objekt nr. 80-70 Hallanäset (klass 2).
- Länsstyrelsen i Södermanlands län. 1991. Våtmarksinventeringen (VMI). Objekt nr. D09H4A02, Klass 1.
- Länsstyrelsen i Södermanlands län. 2002-2004. Ängs- och betesmarksinventeringen (ÄoB). Utdrag ur databasen TUVA nov 2022. ObjektID 5B1-WAM.
- Länsstyrelsen i Södermanlands län. 1992. Ängs- och hagmarker i Södermanlands län. ObjektID 048061.
- Naturvårdsverket. Riksintresse Naturvård. Objekt Hallbosjön med Bärstakärret, NRO-04-013.
- Naturvårdsverket. 2006. Särskilt värdefulla vatten. Objekt Hallbosjön, D2005-21.
- Naturvårdsverket. 2007. Åtgärdsprogram för Skräntärna. Rapport 5702.
- Nordiska ministerrådet. 1977. Naturgeografisk regionindelning av Norden. NU-serien B 1977:34.
- Riksantikvarieämbetet. Riksintresse Kulturmiljövård. Objekt Halla-Stigtomta, D51.
- Rydberg, H. och Wanntorp, H-E. 2001. Sörmlands flora. Botaniska sällskapet i Stockholm.
- SLU Artdatabanken. Rödlstade arter i Sverige 2020, SLU, Uppsala. Utdrag ur databasen Artportalen nov 2022.
- Sveriges Geologiska undersökning. 1985. Berggrundskartan. Digital utgåva.
- Sveriges Geologiska undersökning. 1986. Jordartskartan. Digital utgåva.
- Södermanlands Hembygdsförbund. 1988. Sörmlandsbygden 1988:1. Årsbok utgiven av Södermanlands hembygdsförbund.

Bilagor

2.1. Skötselplanekarta.

2.2. Friluftslivskarta.

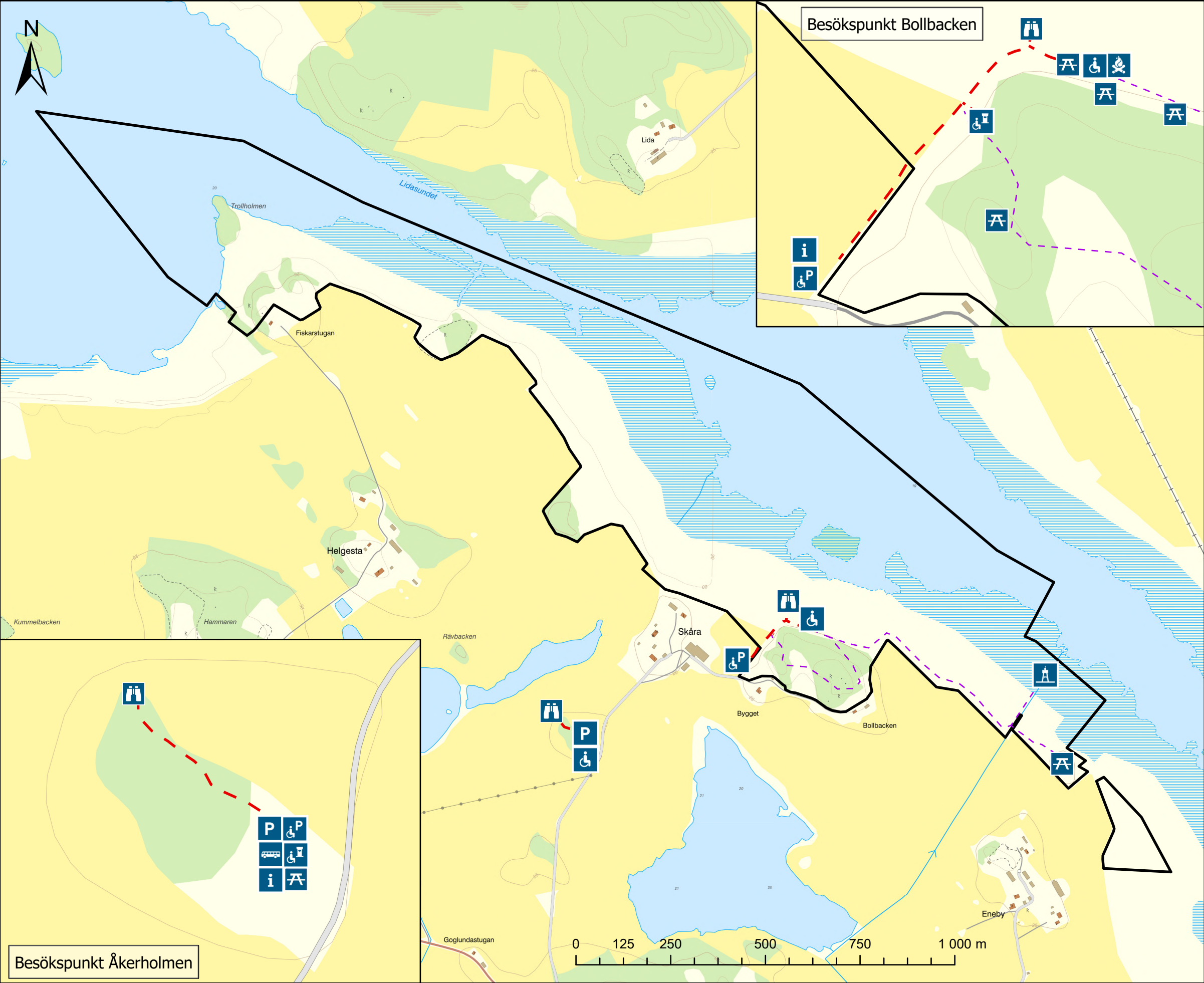

Skötselplanekarta

Bilaga 2.1
Länsstyrelsens beslut om
Skåravikens naturreservat.
Dnr 511-4090-2018,
2024-01-29

- 1. Betesmark
- 2. Slätteräng
- 3. Sjö
- Gräns för naturreservat

Skala: 1:10 000 [A3]
Koordinatsystem: SWEREF99 TM
Bakgrundskarta: © Lantmäteriet

Friluftslivskarta

Bilaga 2.2
Länsstyrelsens beslut om
Skåravikens naturreservat.
Dnr 511-4090-2018,
2024-01-29

Parkering för bilar	Fågeltorn
Parkering för buss	Rastbord
Parkering, tillgänglighetsanpassad	Eldstad
Dass, tillgänglighetsanpassad	Infotavla
Fågelskådarplats, tillgänglighetsanpassad	Gångväg, tillgänglighetsanpassad
Tillgänglighetsanpassade anordningar	Vandringsled
	Gräns naturreservat

Skala:1:10 000 [A3]
Koordinatsystem: SWEREF99 TM
Bakgrundskarta: © Lantmäteriet

